

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ЦЕМЕНТОМ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИРОБНИКІВ

На основі аналізу статистичних даних, встановлено основні тенденції розвитку світового ринку цементу та міжнародної торгівлі цементом. Обґрунтовано зростання світового ринку цементу у зв'язку із збільшенням кількості населення та посиленням урбанізації. Виявлено країни з найбільшим дефіцитом торгівельного балансу цементу. Проаналізовано зовнішньоекономічну діяльність виробників цементу України. Обґрунтовано значний експортний потенціал України. Узагальнено основні фактори в обґрунтуванні стратегії експорту для виробників цементу України. Проаналізовано їх на прикладі країн Європи з найбільшим дефіцитом торгівельного балансу цементу. Сформульовано можливості нарощення експорту для українських цементовиробників.

Ключові слова: світовий ринок цементу; міжнародна торгівля цементом; експорт; імпорт; торгівельний баланс; імпортне мито; антидемпінгове мито; механізм вуглецевого коригування імпорту.

Постановка проблеми. У зв'язку із воєнними ризиками та низькою платоспроможністю населення внутрішній попит на цемент в Україні вже понад три роки не відновлюється до довоєнного рівня. За таких обставин виробники цементу задля покращення фінансово-економічних результатів своєї діяльності змушені виходити на зовнішні ринки. Відтак актуальними є дослідження тенденцій розвитку світового ринку цементу та міжнародної торгівлі цим будівельним матеріалом з метою пошуку можливостей нарощення його експорту.

Аналіз останніх досліджень. Однак вітчизняних досліджень у цій сфері на сьогодні є недостатньо, а опубліковані не повністю розкривають суть проблеми. Так, Міщук Г. [1] аналізує фінансово-економічні показники діяльності українських виробників цементу, Луців Н. [2] артикулює проблеми вітчизняного ринку цементу з урахуванням впливу війни та перспектив післявоєнної відбудови, Дейнега І. [3] описує тенденції експорту українського цементу,

Полюхіна В. [4] описує кількісні та вартісні показники експортно-імпортних операцій, Іванов І. [5] аналізує особливості вуглецевого ціноутворення в ЄС та інших країнах світу, Соболев В. [6] узагальнює чинники формування обсягів зовнішньоекономічних операцій з цементом, Топольницька Т. [7; 8] визначає пріоритети та узагальнює спеціальні інструменти державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств цементної галузі України. Відтак, чинники нарощення експортних операцій підприємствами цементної промисловості України є недостатньо проаналізованими.

Постановка завдання. Тому метою статті є дослідження розвитку міжнародної торгівлі цементом та світового ринку цементу, а також виявлення можливостей підвищення конкурентоспроможності підприємств цементної промисловості за рахунок нарощення експортних операцій.

Виклад основного матеріалу. Цемент – це найпоширеніший будівельний матеріал, який використовується в усьому світі як в'язуча речовина для створення бетону.

За даними консалтингової компанії IMARC Group у 2024 році світовий ринок цементу становив 407,4 млрд доларів США і зріс за останні 4 роки на 38,7%. До основних причин зростання ринку аналітики відносять активізацію будівельної діяльності у зв'язку із збільшенням кількості населення, посиленням урбанізації та розвитком інфраструктурних проєктів [9].

За даними ООН, за наступні 30 років населення світу зросте приблизно на 2 мільярди [9]. Крім того, ООН передбачила, що глобальне міське населення збільшиться до двох третин до 2050 року [9]. Ця тенденція до зростання вимагає розвитку нових міст, доріг, мостів та інших інфраструктурних проєктів, що збільшує обсяги ринку цементу.

Серед провідних виробників цементу в 2024 році були Китай (1,9 млрд метричних тонн), Індія (0,45), В'єтнам, США та Туреччина [10]. Приблизно 4% від обсягів усього світового ринку цементу забезпечується внаслідок міжнародної торгівлі (рис. 1). Зокрема, у 2023 році її масштаби становили 15,6 млрд доларів, що на 14,7% більше, ніж у 2020 (13,6 млрд доларів), але на 6,33% менше, ніж у 2022 (16,7 млрд доларів). Цемент посідав 258 місце за вартістю серед 1217 товарів, якими торгували у 2023 році, що становить 0,069% міжнародної торгівлі [11].

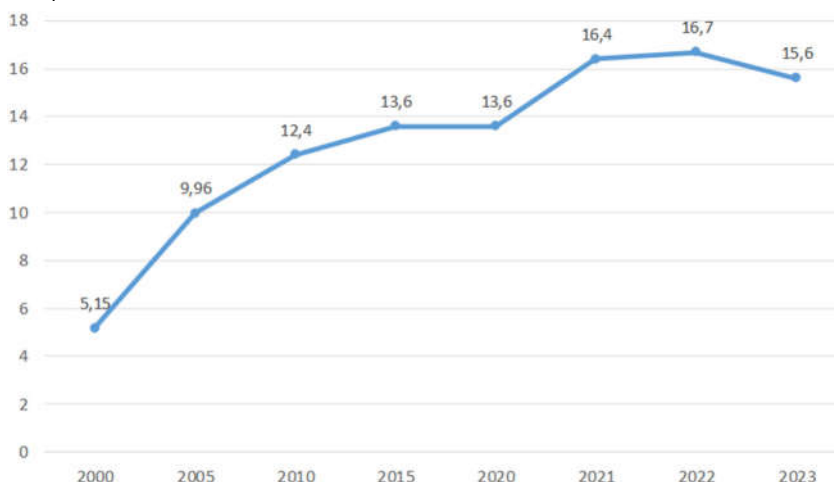

Рис. 1. Динаміка обсягів міжнародної торгівлі цементом у 2000–2023 рр., млрд доларів США

Джерело: побудовано автором за [11]

У 2023 році провідними експортерами цементу були Туреччина (1,65 млрд доларів США), В'єтнам (1,58) та Єгипет (0,84) – рис. 2. Основними імпортерами були Сполучені Штати (2,55), Франція (0,62) та Філіппіни (0,55) – рис. 3 [11].

У 2023 році країнами з найбільшим профіцитом торговельного балансу цементу були Туреччина (1,64 млрд доларів США), В'єтнам (1,57) та Єгипет (0,83). І навпаки, країнами з найбільшим дефіцитом торговельного балансу цементу були Сполучені Штати (-2,37), Філіппіни (-0,55) та Бангладеш (-0,47) – рис. 4.

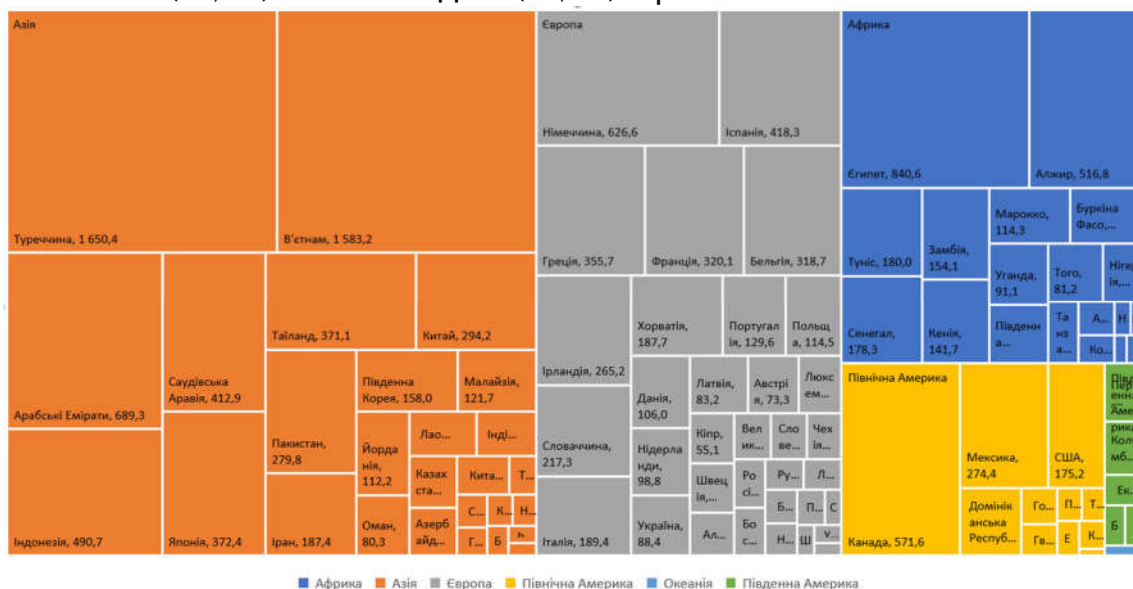

Рис. 2. Експортери цементу у 2023 р., млн доларів США

Джерело: побудовано автором за [11]

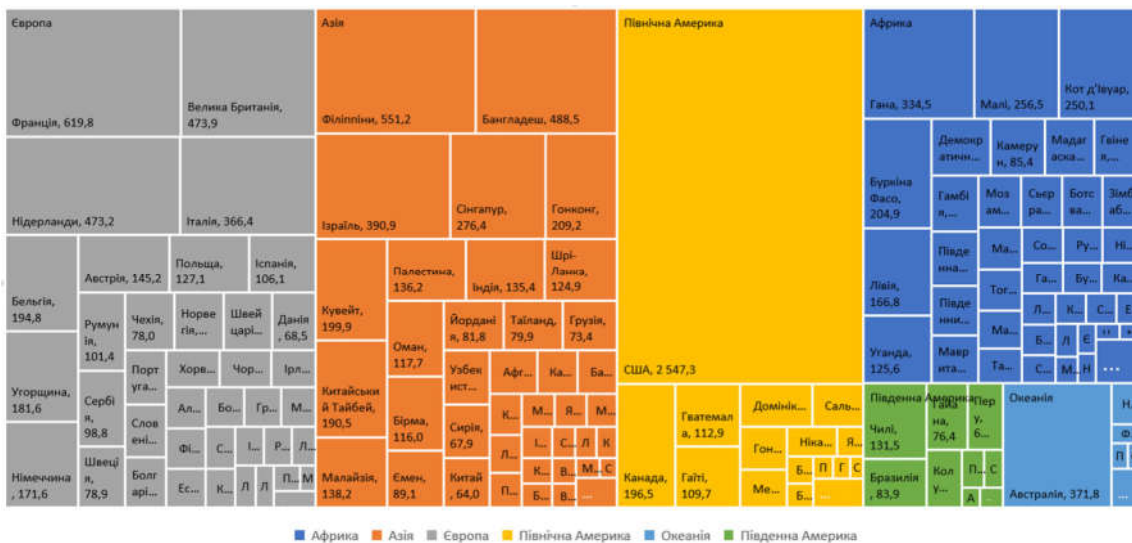

Рис. 3. Імпортери цементу у 2023 р., млн доларів США
 Джерело: побудовано автором за [11]

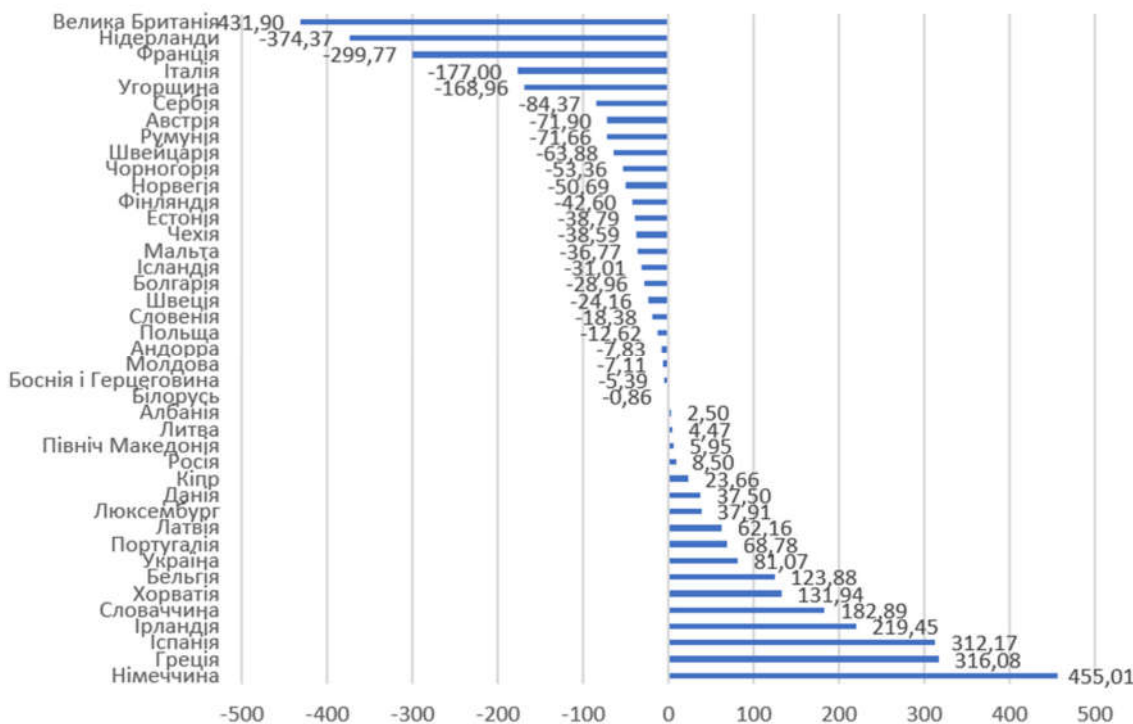

Рис. 4. Країни Європи за значенням торгівельного балансу цементу у 2023 р., млн доларів США
 («+» – експорт перевищує імпорт, «-» – імпорт перевищує експорт)
 Джерело: побудовано автором за [11]

Внаслідок скорочення і тривалої затримки із відновленням внутрішнього попиту у зв'язку із війною українські виробники змушені

активно включитися в міжнародну торгівлю цементом в пошуках нових ринків збуту за кордоном. За даними Укрстату, за 3 роки війни український експорт цементу зріс на 66% у натуральному і на 95% у вартісному вимірі, а за останні 5 років – у 2,2 і 3,4 рази відповідно (рис. 5).

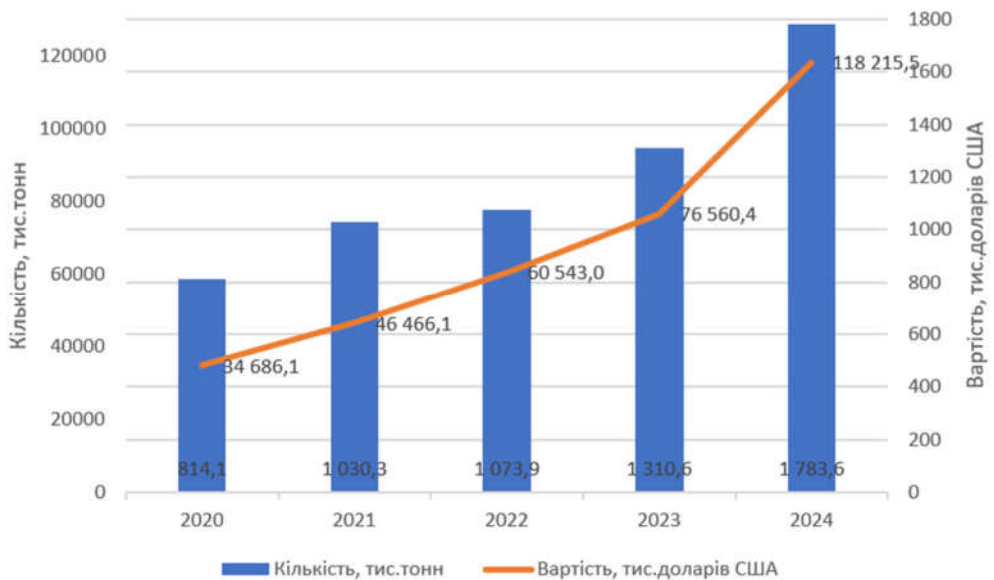

Рис. 5. Динаміка експорту цементу (код УКТЗЕД 2523) з України у 2020–2024 рр.

Джерело: побудовано автором за [12]

За даними ОЕС Україна експортувала у 2023 році цементу на суму понад 88,4 млн доларів і займає 40 місце серед 175 світових експортерів цементу із часткою 0,57% у світовому експорті [13].

Відмінності у темпах зростання міжнародної торгівлі цементом (14,7%) та українського експорту цього будівельного матеріалу (100,7%) за 2020–2023 рр. свідчать про експортний потенціал галузі.

Найбільшими імпортерами українського цементу у 2024 р. були такі країни як Румунія (37%), Польща (37%), Угорщина (13%), Молдова (8%), Словаччина (6%) – таблиця. Найбільше зростання імпорту цементу у натуральних одиницях вимірювання за останні 5 років відбулося в Польщі (в 15 разів), Угорщині (2), Словаччині (2), Румунії (1,37), Молдові (1,27).

Порівнявши обсяги українського експорту цементу (таблиця) і обсяги торговельного балансу цементу за країнами Європи (рис. 4), можемо зробити висновок про невикористаний експортний потенціал до таких країн як Велика Британія, Нідерланди, Франція, Італія,

Сербія, Австрія, Швейцарія, Чорногорія, Норвегія, Фінляндія, Естонія, Чехія та інші.

Таблиця

Динаміка експорту цементу (код УКТЗЕД 2523) з України у
2020–2024 рр. за країнами світу, тис. тонн

Країна	2020	2021	2022	2023	2024
Білорусь	10,0	0,3	0	0	0
Литва	7,2	6,5	0	0	0,0
Польща	42,5	92,9	188,2	334,6	654,7
Республіка Молдова	105,7	81,9	90,5	160,0	134,5
Румунія	484,0	648,5	538,4	507,5	663,1
Словаччина	45,3	41,6	70,8	82,0	98,2
Угорщина	119,4	158,6	186,1	226,5	233,0
Інші	0,0	0,0	0	0	0,0
Разом	814,1	1030,3	1073,9	1310,6	1783,6

Джерело: побудовано автором за [12]

Найбільшим попитом у зарубіжних покупців користується український портландцемент із кодом в УКТ ЗЕД 2523290000, частка якого у експорті коливалась протягом останніх 5 років від 96% у 2020 р. до 87% у 2022 р. і до 95% у 2024 р. Частка клінкеру була найвищою у 2022 р. – 13%, що відповідає вазі 139 тис. тонн, за решта років аналізованого періоду вона не перевищувала 4–6%. Цемент білий, штучно забарвлений або незабарвлений, глиноземистий і гідралічний майже не експортувався [12].

Така структура експорту відрізняється від структури міжнародної торгівлі цементом у 2023 році, коли інші види цементу становили 56,4% у загальному обсязі, цемент клінкерний – 27,9%, інші цементи гідралічні – 7,21%, цемент білий – 5,32%, а глиноземистий цемент – 3,14% [11]. Отож, для здобуття конкурентних переваг на світовому ринку українським виробникам цементу потрібно диверсифікувати своє виробництво.

При прийнятті рішення про експорт цементу потрібно враховувати тарифні, нетарифні, технічні передумови, а також транспортні затрати, які у вартості замовлення цементу мають значну частку.

Відповідно до Єдиного митного тарифу (Common Customs Tariff, CCT), який є спільним для всіх країн-членів ЄС, основними тарифними

бар'єрами у цих країнах для імпортерів є нульові мита на внутрішньому ринку ЄС та інших країн, які мають угоди, а також 1,7-відсотковий тариф на імпорт із третіх країн. Україна належить до країн із тарифними преференціями, що передбачають нульове мито з 01.01.2016 року [14].

У інших країнах Європи, що мають від'ємне сальдо торгівлі цементом, теж встановлене 0% імпортне мито, в тому числі для України: у Великобританії до 31.03.2029; у Швейцарії – з 1.01.2024; у Чорногорії – безстроково для України як учасниці Центральноєвропейської асоціації вільної торгівлі (Central European Free Trade Agreement, **CEFTA**); у Норвегії – термін дії не вказано [15–18]. Виняток становить Сербія, де імпортне мито на цемент становить 5% для всіх країн, що не мають з цією країною, як і Україна, угоди про вільну торгівлю [19].

Для захисту вітчизняного виробника до імпортерів додатково можуть застосовуватися **антидемпінгові мита**. Однак такі заходи наразі не здійснюються досліджуваними країнами Європи.

Оскільки цемент – це товар, виробництво якого є вуглецемістким і пов'язане з великим ризиком викиду вуглецю, то у країнах ЄС з 2023 року у перехідному форматі діє **механізм вуглецевого коригування імпорту** (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM). У перехідному періоді він передбачає звітування імпортерів про викиди парникових газів. Однак з 01.01.2026 механізм буде впроваджений повністю, і українським імпортерам потрібно буде подавати заявку та купувати ліцензію на імпорт, видану Генеральним директором ЄС з питань навколишнього середовища, відповідно до щорічно затверджених квот [20]. Великобританія впроваджує свою версію CBAM з 2027 року. Подібний підхід з 2026 року планує впровадити й Норвегія, щоб зберегти конкурентоспроможність своїх виробників порівняно із імпортерами з країн, де немає платежів за викиди CO₂. В Сербії, Швейцарії перспективи такого впровадження обговорюються, але рішення ще не прийняте. У Чорногорії не планують робити такий крок, оскільки там немає виробників цементу.

Під час розробки експортної стратегії цементовиробникам потрібно також врахувати **додаткові торгівельні бар'єри**. Зокрема, на ринку ЄС є необхідність скласти Декларацію про експлуатаційні характеристики (DoP) для цементу і наносити маркування CE на свою продукцію відповідно до Регламенту ЄС 2024/3110 [21], що гармонізує правила щодо визначення екологічних та безпечних показників будівельної продукції.

Для розрахунку витрат на перевезення потрібно врахувати відстань перевезення та тариф, що залежить від класу вантажу, до якого належить цемент, а також від особливостей перевезення (вага вантажу, індивідуальний вагон, кількість вагонів, порожній пробіг тощо) і розраховується на основі відповідних збірників тарифів [22–23].

Відстань перевезення – найвагомий фактор, за яким можна визначити пріоритетність аналізованих країн щодо експорту українського цементу: Австрія, Фінляндія, Сербія, Чорногорія, Нідерланди, Великобританія, Швейцарія, Норвегія, Франція, Італія.

Висновки. Отже, з огляду на тарифні і нетарифні торгові бар'єри, а також транспортні витрати, найбільш прийнятними для експорту українського цементу будуть такі країни, як Чорногорія, Австрія, Фінляндія.

1. Міщук Г., Дудзяний С. Аналітика діяльності підприємств України з виробництва цементу в умовах системних викликів. *Вісник Хмельницького національного університету. Сер. Економічні науки.* 2023. Том 324. № 6. С. 241–246. URL: <https://surl.li/fxwonf>. (дата звернення: 10.06.2025).
2. Луців Н. Ринок цементу в Україні: сучасний стан і перспективи післявоєнної відбудови. *Вісник Львівського університету. Сер. Економічна.* 2024. Вип. 66. С. 203–212. URL: <https://surl.li/uhvuso>. (дата звернення: 10.06.2025).
3. Дейнега І. О., Бенчук С. О. Ринок Цементу України: торговельні потоки та тенденції розвитку. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 17–19 квітня 2024 р. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. С. 135–137. URL: <https://surli.cc/uxpdpn>. (дата звернення: 10.06.2025).
4. Полюхіна В., Золотарьова О., Комаха О. Ринок цементу в Україні. *Товари і ринки.* 2021. № 2. С. 4–15. URL: <https://surl.li/ogrvmf>. (дата звернення: 10.06.2025).
5. Іванов І. Є. Механізм вуглецевого коригування імпорту (свам) як чинник поглиблення асиметричності в торгівлі між Україною та ЄС. *Via Economica.* 2025. № 8. С. 36–45. URL: <https://surl.li/nrjbye>. (дата звернення: 10.06.2025).
6. Соколов В. М., Корепанов О. С., Чала Т. Г., Молошніков Є. В. Вплив ринку будівельних матеріалів на економічне зростання в умовах війни: порівняльний макро- та мікроаналіз. *БІЗНЕСІНФОРМ.* 2024. № 1. С. 124–131. URL: <https://salo.li/AbBA768>. (дата звернення: 10.06.2025).
7. Топольницька Т. Концептуальні положення вдосконалення регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств цементної галузі. *Інфраструктура ринку.* 2019. Вип. 30. С. 84–91. URL: <https://salo.li/a8cE81F>. (дата звернення: 10.06.2025).
8. Топольницька Т. Напрями підвищення дієвості механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств цементної галузі України. *Ефективна економіка.* 2020. № 4. URL: <https://salo.li/7696437>. (дата звернення: 10.06.2025).
9. Cement Market Size, Share, Trends and Forecast by Type, End Use, and Region, 2025–2033. IMARC Group. URL: <https://salo.li/e59d6A5> (дата звернення: 05.06.2025).
10. Global cement industry – statistics & facts. STATISTA.

25.03.2025. URL: <https://salo.li/32EAc09> (дата звернення: 05.06.2025). **11.** Cement. HS4 25.23 (Harmonized System 1992 for 4-digits). The Observatory of Economic Complexity (OEC). URL: <https://oec.world/en/profile/hs/cement> (дата звернення: 05.06.2025). **12.** Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу. 5.V. Мінеральні продукти. 2523000000 Портландцемент, глиноземистий цемент, цемент шлаковий, суперсульфатний цемент і подібні гідравлічні цементи, забарвлені або незабарвлені, готові чи у вигляді клінкерів. URL: <https://salo.li/6a2c66e>, <https://salo.li/A013bbe>, <https://salo.li/b73F23F>, <https://salo.li/23bf701>, <https://salo.li/33153dc> (дата звернення: 05.06.2025). **13.** Cement in Ukraine. The Observatory of Economic Complexity (OEC). URL: <https://salo.li/80Cf52C> (дата звернення: 05.06.2025). **14.** TARIC measure information. Goods nomenclature code: 2523290000 URL: <https://salo.li/DA78477> (дата звернення: 05.06.2025). **15.** UK Integrated Online Tariff. Commodity 2523290000. URL: <https://salo.li/d556847> (дата звернення: 05.06.2025). **16.** Simplification of the customs tariff 1.1.2024. Federal Office for Customs and Border Security FOCBS. URL: <https://salo.li/6eac541> (дата звернення: 05.06.2025). **17.** Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії : Закон України від 16.10.2012 р. № 5445-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5445-17> (дата звернення: 05.06.2025). **18.** Tolletaten. Norwegian customs. Section V: Mineral Products. Chapter 25: Salt; sulphur; earths and stone; plastering materials, lime and cement. Heading 25.23: Portland cement, aluminous cement, slag cement, supersulphate cement and similar hydraulic cements, whether or not coloured or in the form of clinkers. URL: <https://salo.li/D783307> (дата звернення: 05.06.2025). **19.** Regulation on harmonization of the customs tariff nomenclature for 2025. URL: <https://salo.li/Fc8cE9E> (дата звернення: 05.06.2025). **20.** Regulation (EU) 2023/956 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 establishing a carbon border adjustment mechanism. URL: <https://salo.li/9577046> (дата звернення: 05.06.2025). **21.** Regulation (EU) 2024/3110 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2024 laying down harmonised rules for the marketing of construction products and repealing Regulation (EU) No 305/2011. URL: <https://salo.li/23F3124> (дата звернення: 05.06.2025). **22.** Международный железнодорожный транзитный тариф МТТ. Действует с 1 января 1997 года (с изменениями и дополнениями по состоянию на 1 января 2025 года). Тариф 8100. Официальное издание Комитет ОСЖД, г. Варшава. URL: <https://salo.li/dF8a7ba> (дата звернення: 05.06.2025). **23.** Збірник тарифів на перевезення вантажів у межах України та пов'язані з ними послуги. URL: <https://salo.li/4891949> (дата звернення: 05.06.2025).

REFERENCES:

1. Mishchuk H., Dudziany S. Analitika diialnosti pidpriemstv Ukrainy z vyrobnytstva tseментu v umovakh systemnykh vyklykiv. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ser. Ekonomichni nauky.* 2023. Tom 324. № 6. S. 241–246. URL: <https://surl.li/fxwonf>. (data zvernennia: 10.06.2025). **2.** Lutsiv N. Rynok tseментu v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy pisliavoiennoi vidbudovy. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Ser. Ekonomichna.* 2024. Vyp. 66. S. 203–212. URL: <https://surl.li/uhvyco>. (data zvernennia: 10.06.2025). **3.** Deineha I. O., Benchuk S. O. Rynok Tseментu Ukrainy: torhovelni potoky ta tendentsii rozvytku. *Menedzhment ta marketynh yak faktory rozvytku*

biznesu : materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 17–19 kvitnia 2024 r. K. : Vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylianska akademiia», 2024. С. 135–137. URL: <https://surli.cc/uxpdpn>. (data zvernennia: 10.06.2025). **4.** Poliukhina V., Zolotarova O., Komakha O. Rynok tsementu v Ukraini. Tovary i rynky. 2021. № 2. S. 4–15. URL: <https://surli.li/orrvmf>. (data zvernennia: 10.06.2025). **5.** Ivanov I. Ye. Mekhanizm vuhletsevoho koryhuvannia importu (svam) yak chynnyk pohlyblennia asymetrychnosti v torhivli mizh Ukrainoiu ta YeS. *Via Economica*. 2025. № 8. S. 36–45. URL: <https://surli.li/npjbye>. (data zvernennia: 10.06.2025). **6.** Soboliev V. M., Korepanov O. S., Chala T. H., Moloshnikov Ye. V. Vplyv rynku budivelnnykh materialiv na ekonomichne zrostannia v umovakh viiny: porivnialnyi makro- ta mikroanaliz. *BIZNESINFORM*. 2024. № 1. S. 124–131. URL: <https://salo.li/AbBA768>. (data zvernennia: 10.06.2025). **7.** Topolnytska T. Kontseptualni polozhennia vdoskonalennia rehuliuвання zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv tsementnoi haluzi. *Infrastruktura rynku*. 2019. Vyp. 30. S. 84–91. URL: <https://salo.li/a8cE81F>. (data zvernennia: 10.06.2025). **8.** Topolnytska T. Napriamy pidvyshchennia diievosti mekhanizmu rehuliuвання zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv tsementnoi haluzi Ukrainy. *Efektivna ekonomika*. 2020. № 4. URL: <https://salo.li/7696437>. (data zvernennia: 10.06.2025). **9.** Cement Market Size, Share, Trends and Forecast by Type, End Use, and Region, 2025–2033. IMARC Group. URL: <https://salo.li/e59d6A5> (data zvernennia: 05.06.2025). **10.** Global cement industry – statistics & facts. STATISTA. 25.03.2025. URL: <https://salo.li/32EAc09> (data zvernennia: 05.06.2025). **11.** Cement. HS4 25.23 (Harmonized System 1992 for 4-digits). The Observatory of Economic Complexity (OEC). URL: <https://oec.world/en/profile/hs/cement> (data zvernennia: 05.06.2025). **12.** Zovnishnia torhivlia okremymy vydamy tovariv za krainamy svitu. 5.V. Mineralni produkty. 2523000000 Portlandtsement, hlynozemyystyi tsement, tsement shlakovy, supersulfatnyi tsement i podobni hidravlichni tsementy, zabarvleni abo nezabarvleni, hotovi chy u vyhliadi klinkeriv. URL: <https://salo.li/6a2c66e>, <https://salo.li/A013bbe>, <https://salo.li/b73F23F>, <https://salo.li/23bf701>, <https://salo.li/33153dc> (data zvernennia: 05.06.2025). **13.** Cement in Ukraine. The Observatory of Economic Complexity (OES). URL: <https://salo.li/80Cf52C> (data zvernennia: 05.06.2025). **14.** TARIC measure information. Goods nomenclature code: 2523290000 URL: <https://salo.li/DA78477> (data zvernennia: 05.06.2025). **15.** UK Integrated Online Tariff. Commodity 2523290000. URL: <https://salo.li/d556847> (data zvernennia: 05.06.2025). **16.** Simplification of the customs tariff 1.1.2024. Federal Office for Customs and Border Security FOCBS. URL: <https://salo.li/6eac541> (data zvernennia: 05.06.2025). **17.** Pro ratyfikatsiiu Uhody pro vilnu torhivliu mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Chornohorii : Zakon Ukrainy vid 16.10.2012 r. № 5445-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5445-17> (data zvernennia: 05.06.2025). **18.** Tolletaten. Norwegian customs. Section V: Mineral Products. Chapter 25: Salt; sulphur; earths and stone; plastering materials, lime and cement. Heading 25.23: Portland cement, aluminous cement, slag cement, supersulphate cement and similar hydraulic cements, whether or not coloured or in the form of clinkers. URL: <https://salo.li/D783307> (data zvernennia: 05.06.2025). **19.** Regulation on harmonization of the customs tariff nomenclature for 2025. URL: <https://salo.li/Fc8cE9E> (data zvernennia: 05.06.2025). **20.** Regulation (EU) 2023/956 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 establishing a carbon border adjustment mechanism. URL:

<https://salo.li/9577046> (data zvernennia: 05.06.2025). **21.** Regulation (EU) 2024/3110 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2024 laying down harmonised rules for the marketing of construction products and repealing Regulation (EU) No 305/2011. URL: <https://salo.li/23F3124> (data zvernennia: 05.06.2025). **22.** Mezhdunarodnyi zheleznodorozhnyi tranzytnyi taryf MTT. Deistvuet s 1 yanvaria 1997 hoda (s yzmenenyamy y dopolnenyamy po sostoianiyu na 1 yanvaria 2025 hoda). Taryf 8100. Ofytsyalnoe yzdanye Komytet OSZhD, h. Varshava. URL: <https://salo.li/dF8a7ba> (data zvernennia: 05.06.2025). **23.** Zbirnyk taryfiv na perevezennia vantazhiv u mezhakh Ukrainy ta poviazani z nymy posluhy. URL: <https://salo.li/4891949> (data zvernennia: 05.06.2025).

Dudzianyi S. I. ^[1; ORCID ID: 0009-0007-2570-7124],
Post-graduate Student

¹*National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

ANALYSIS OF INTERNATIONAL CEMENT TRADE: OPPORTUNITIES FOR UKRAINIAN PRODUCERS

Based on the analysis of statistical data, the main trends in the development of the world cement market and international cement trade are established. In particular, the growth of the world cement market is substantiated due to the increase in population and increased urbanization, which leads to the intensification of construction activities.

Under the influence of the growth of the cement market, the volumes of international trade of this building material are increasing. The article presents tree-diagrams of world cement exports and imports by continents and countries. Turkey is the largest exporter of cement, and the USA is the largest importer. The countries with the largest deficit in the trade balance of cement are identified, in particular, Great Britain, the Netherlands, France.

The foreign economic activity of Ukrainian cement producers is analyzed. The significant growth of Ukrainian cement exports over the past 3 years is emphasized. The significant export potential of Ukraine is substantiated, since the growth rate of Ukrainian exports significantly exceeded the growth rate of international cement trade. The conclusion is made about the unused export potential to countries such as Great Britain, the Netherlands, France, etc., since the volumes of Ukrainian cement exports were significantly smaller than the volumes of the cement trade balance in these European countries. A comparative analysis of international trade and Ukrainian exports by types of cement made it possible to conclude that Ukrainian cement producers need to diversify their production.

The article summarizes the main factors in substantiating the export strategy for Ukrainian cement producers: import and anti-dumping duties,

Carbon Border Adjustment Mechanism, additional requirements for importers, as well as transportation costs. Using the example of European countries with the largest deficit in the cement trade balance, the volumes of these factors are estimated and the priority of increasing exports for Ukrainian cement producers to Montenegro, Austria, and Finland is identified.

Keywords: world cement market; international cement trade; export; import; trade balance; import duty; anti-dumping duty; carbon border adjustment mechanism.

Отримано: 12 липня 2025 року
Прорецензовано: 17 липня 2025 року
Прийнято до друку: 26 вересня 2025 року